

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Неля ПОДЛЕВСЬКА

Підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практикум з технології вишивки по деревині

Назва дисципліни

Призначення Робочої програми

Рівень вищої освіти

Мова навчання

Обсяг дисципліни, кредитів ЄКТС

Статус дисципліни

Факультет

Кафедра

Для освітніх програм різних спеціальностей

Перший (бакалаврський)

Українська

4

Вибіркова

Гуманітарно-педагогічний

Технологічної та професійної освіти і

декоративного мистецтва

Форма здобуття освіти	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
			Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
	Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	4	120	50			50		70			+	
З	4	120	12			12		108			+	

Примітка: *Вибіркову навчальну дисципліну, яку кафедра рекомендує для певного рівня вищої освіти / спеціальності, мають право вибирати здобувачі інших рівнів та спеціальностей університету.

Робоча програма складена канд. пед. наук, доц. Олександр ЛІВШУН

Схвалена на засіданні кафедри Технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва
Протокол від 29. 08. 2025 р. № 1.

Зав. кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

Підпис

Олена САМБОРСЬКА

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2 Пояснювальна записка

Дисципліна «Практикум з вишивки по деревині» пропонується для студентів тих спеціальностей, які причетні до виробництва та дизайну виробів декоративно-прикладного мистецтва, а також тих здобувачів вищої освіти, які б хотіли розширити свої знання та уміння у сфері виготовлення виробів з деревини та їх художнього оздоблення. Вона формує у студентів художню культуру, базові навички художньої обробки деревини у сучасних техніках вишивки з використанням сучасних матеріалів. Дисципліна викладається для студентів денної та заочної форм навчання.

Мета дисципліни. Оволодіння майбутніми фахівцями сучасними технологіями обробки деревини, зокрема проектування та виготовлення художніх виробів та елементів їх оздоблення в техніці «художньої вишивки по деревині».

Завдання дисципліни. Формування практичних навичок у створенні творів / виробів декоративно-прикладного мистецтва у техніці художньої вишивки по деревині

Результати навчання. Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: досконало володіти термінологією з технології вишивки по деревині, розробляти технологічну послідовність виготовлення виробу, генерувати нові ідеї, розробляти відповідну конструкторсько-технологічну документацію у ході проектування та виготовлення виробу; розробляти ескіз майбутнього виробу / твору відповідно до особливостей технології і використовуваного матеріалу; визначати необхідні матеріали, застосовувати інструменти та засоби, обирати спосіб обробки відповідно до художнього задуму; виконувати вироби / твори ужиткового та декоративного призначення, використовуючи технологію вишивки по деревині; застосовувати набуті уміння та навички у практичних ситуаціях; визначати якість виготовлених виробів.

3 Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин відведених на:					
	Денна форма:			Заочна форма:		
	лекції	практ. роботи	СРС	лекції	практ. роботи	СРС
Розділ 1. Створення ескізу виробу, аналіз моделей аналогів.	-	16	35	-	6	54
Розділ 2. Технологічна послідовність оздоблення виробу в техніці художньої вишивки по деревині	-	34	35	-	6	54
Разом за семестр:	-	50	70	-	12	108

4 Програма навчальної дисципліни

4.1 Зміст лекційного курсу

Лекційних занять для студентів денної форми навчання з дисципліни не передбачено.

4.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми здобуття освіти

№ з/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Техніка художньої вишивки по деревині: історія виникнення, матеріали та інструменти, технологія виготовлення творів у техніці художньої вишивки по деревині Літ.: [1-4]	2
2	Розробка ескізу для художнього твору за обраною тематикою. Аналіз моделей-аналогів Літ.: [1-4]	4
3	Добір ниток за кольором і бісеру за формою, відповідно до ескізу композиції. Літ.: [1-4]	4
4	Наколювання схем вишивки згідно аналізу моделей-аналогів та визначення виду вишивки. Літ.: [1-3]	6
5	Підготовка основи виробу до вишивання. Способи насвердлювання схеми. Літ.: [1-3]	4
6	Етапи виконання вишивки по деревині, зміна кольорів, компонування бісеру, фіксація нитки. Поєднання технік.	4
7	Виконання роботи в матеріалі Літ.: [1-11]	22
8	Опорядження та остаточне оформлення готового виробу. Літ.: [1-4]	4
Разом:		50

Перелік практичних занять для студентів заочної форми здобуття освіти

№ з/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Техніка художньої вишивки по деревині: історія виникнення, матеріали та інструменти, технологія виготовлення творів у техніці художньої вишивки по деревині Літ.: [1-4]	2
2	Розробка ескізу для художнього твору за обраною тематикою. Аналіз моделей-аналогів Літ.: [1-4]	2
3	Виконання композиції в матеріалі Літ.: [1-11]	6
4	Завершення виконання композиції в матеріалі Літ.: [1-11]	2
Разом:		12

У процесі виконання практичних робіт з дисципліни студенти набувають практичних навичок, зокрема із: визначення доцільності конструктивних матеріалів для виготовлення виробів/творів ужиткового та декоративного призначення; моделювання форм виробу/твору і розробки композиції відповідно до виду обробки і використовуваного матеріалу; вибору виду обробки, інструментів, пристосувань, обладнання і матеріалів відповідно до художнього задуму та особливостей техніки тощо.

4.3 Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів усіх форм здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до виконання і презентації практичних робіт, результатів участі у творчих конкурсах та

виставках виробів декоративно-прикладного мистецтва за наявності), виконанні індивідуальних завдань. Індивідуальне завдання з курсу «Практикум з вишивки по деревині» є самостійною роботою студента, яка передбачає вибір об'єкту творчості, його виготовлення та опис послідовності виконання у вигляді інструкційної карти. Студенти заочної форми здобуття освіти виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний студент отримує на кафедрі у період настановної сесії. Крім цього до послуг студентів сторінка кафедри у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни, варіанти контрольних робіт та необхідні матеріали з її навчально-методичного забезпечення та контролю результатів навчання.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Підготовка до виконання та презентації результатів ПРН№1. Вибір теми індивідуального завдання, початок роботи над завданням.	4
2	Підготовка до виконання та презентації результатів ПРН№2. Розробка ескізу, початок роботи над завданням.	4
3	Підготовка до виконання ПРН№3. Робота над індивідуальним завданням.	4
4	Підготовка до виконання ПРН№4. Робота над індивідуальним завданням.	4
5	Підготовка до виконання ПРН№5. Робота над індивідуальним завданням.	4
6	Підготовка до виконання ПРН№6. Робота над індивідуальним завданням.	4
7	Підготовка до виконання ПРН№7. Робота над індивідуальним завданням.	4
8	Підготовка до виконання ПРН№7. Робота над індивідуальним завданням.	4
9	Підготовка до виконання ПРН№7. Робота над індивідуальним завданням.	4
10	Підготовка до виконання ПРН№7. Робота над індивідуальним завданням.	4
11	Підготовка до виконання ПРН№7. Робота над індивідуальним завданням.	4
12	Підготовка до виконання ПРН№7. Робота над індивідуальним завданням.	4
13	Підготовка до виконання ПРН№6. Робота над індивідуальним завданням.	4
14	Підготовка до виконання ПРН№7. Робота над індивідуальним завданням.	4
15	Підготовка до виконання ПРН№7. Робота над індивідуальним завданням.	4
16	Підготовка до виконання та презентації результатів ПРН№8. Робота над індивідуальним завданням.	4
17	Підготовка до презентації результатів, презентація результатів індивідуального завдання.	6
Разом:		70

Зміст самостійної роботи здобувачів вищої освіти, які навчаються за заочною

формою здобуття вищої освіти, полягає у виконанні у повному обсязі усіх видів робіт відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни, зокрема: виконання практичних робіт; виконання контрольної роботи; підготовка до поточного та семестрового контролів.

5 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: практичні роботи (з використанням майстер-класів, демонстрування, ілюстрування, інформаційно-комунікаційних технологій), самостійна робота (індивідуальне завдання) і мають за мету – оволодіння студентами спеціальною термінологією і набуття ними практичних навичок з проєктування та виготовлення виробів ужиткового та декоративного призначення та їх оздоблення відповідно до призначення згідно творчого задуму з використанням передбачених програмою технологій.

Необхідні інструменти, обладнання, програмне забезпечення: інструменти, обладнання та пристосування для виготовлення виробів/художніх творів у техніках зазначених у програмі.

6 Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час аудиторних практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу, в т.ч. з використанням Модульного середовища для навчання. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- презентація результатів виконання практичних робіт;
- презентація індивідуального завдання.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю.

7 Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. Успішне опанування дисципліни і формування відповідних компетентностей і результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичного заняття, активно працювати на занятті з дотриманням правил техніки безпеки, представити результати виконаної роботи.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Термін презентації результатів практичної роботи вважається своєчасним, якщо студент захистив її на наступному після виконання роботи занятті. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний відпрацювати в лабораторіях кафедри у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Виконання індивідуального завдання завершується його презентацією у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну або індивідуальну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (ТОВ Видавництво «Ранок», КУ ХМР «ЦПРПП»), які сприяють формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

8 Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Залежно від важливості окремих видів навчальної роботи, і їх ролі у формуванні компетентностей і результатів навчання, визначених освітньою програмою, кожному виду навчальної роботи (структурній одиниці) з дисципліни присвоєно певну кількість балів. При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів йому виставляється певна кількість балів із встановлених Робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця навчальної роботи може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності **не допускаються**.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти з будь-якого виду навчальної роботи (структурної одиниці) використовуються наведені нижче узагальнені критерії:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з
	практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними приладами та інструментами, прикладними програмами. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за

	професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів *денної* форми здобуття освіти у семестрі

Аудиторна робота								Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль	
Практичні роботи №:								Індивідуальне завдання	Залік	Разом балів
1	2	3	4	5	6	7	8			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)									(за рейтингом)	60-100
6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	12-20		
48-80								12-20		

Оцінювання результатів індивідуального завдання

При оцінюванні результатів індивідуального завдання здобувачів вищої освіти використовуються наведені у таблиці вище узагальнені критерії. Відповідно до таблиці структурування видів робіт за індивідуальне завдання здобувач може отримати від 12 до 20 балів:

Оцінювання результатів практичної роботи

Виконана й оформлена відповідно до встановлених Методичними рекомендаціями вимог практична робота комплексно оцінюється викладачем при її презентації з урахуванням таких критеріїв: знання теоретичного матеріалу з теми роботи; якість оформлення протоколу і графічної частини; якість виконання роботи в матеріалі; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті конструктивні рішення; своєчасна презентація результатів практичної роботи..

Результат виконання і презентації здобувачем вищої освіти кожної практичної роботи оцінюється відповідно до таблиці Критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти та рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей з присвоєнням йому відповідної суми балів.

У випадку виявлення здобувачем рівня знань, нижчого ніж 60 відсотків від максимального балу, встановленого Робочою програмою для кожної структурної одиниці, практична робота йому *не зараховується* і для її презентації він має детальніше опрацювати

матеріал з теми роботи, методику її виконання, виправити грубі помилки та повторно вийти на її здачу у призначений для цього викладачем час.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми здобуття освіти

Аудиторна робота				Самостійна, індивідуальна робота		Семестровий контроль
Практичні роботи №:				Контрольна робота		Залік
1	2	3	4	Якість виконання	Захист роботи	
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)						
6-10	6-10	6-10	6-10	33-55	3-5	(за рейтингом)
24-40				36-60		60-100

Оцінювання контрольної роботи здобувачів, які навчаються за заочною формою здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання чотирьох завдань – три теоретичних і одне – практичне (практичне завдання передбачає виготовлення/декорування виробу у техніці маркетрі. Структуру завдань у контрольній роботі залежно від особливостей дисципліни визначають розробники робочої програми із затвердженням їх на засіданні кафедри. Варіанти контрольних робіт і зміст завдань і наводяться у Методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи.

При оцінюванні контрольної роботи враховуються: повнота відповіді на теоретичні питання; якість виконання практичного завдання; захист. Кожне з теоретичних питань оцінюється: в четвертому семестрі – від 3 до 5 балів, а практичне 24-40 балами, загальна сума балів на позитивну оцінку становить від 36 до 60 (з урахуванням балів за захист).

Таблиця – Розподіл балів при оцінюванні завдань контрольної роботи

Види завдань	Кількість балів для певного рівня досягнення результатів навчання		
	Достатній	Середній	Високий
Теоретичне питання № 1	3	4	5
Теоретичне питання № 2	3	4	5
Теоретичне питання № 3	3	4	5
Практичне завдання	24	32	40

Кожне завдання контрольної роботи здобувача вищої освіти оцінюється викладачем з використанням таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (щодо визначення достатнього, середнього та високого рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей).

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання у балах з усіх видів навчальної роботи до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені нижче у таблиці «Співвідношення».

Семестровий залік виставляється на останньому занятті за умови якщо загальна сума балів, яку накопичив здобувач з дисципліни (іншого освітнього компонента) за результатами *поточного* контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «*зараховано*», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення. Присутність здобувача у цьому випадку не є обов'язковою.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна оцінка (рівень досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

9 Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Що розуміють під вишивкою по деревині?
2. У чому полягає декоративне призначення вишивки по дереву?
3. Які вироби можуть оздоблюватися вишивкою по деревині?
4. Які породи деревини найчастіше використовують для вишивки по дереву?
5. Які вимоги ставляться до поверхні деревини перед початком вишивки?
6. Які види ниток, шнурів або дроту застосовують для вишивки по деревині?
7. Які інструменти необхідні для виконання вишивки по дереву?
8. Для чого використовують шило або свердло під час підготовки виробу?
9. Як виконується розмітка орнаменту на дерев'яній поверхні?
10. Яке значення мають попередньо просвердлені отвори?
11. Які способи прокладання нитки використовують у вишивці по деревині?
12. Як забезпечити однаковий натяг нитки під час роботи?
13. Які труднощі виникають при вишиванні по твердій деревині?
14. Які види орнаментів характерні для вишивки по деревині?
15. Які геометричні елементи найчастіше застосовують?
16. Як дотримуватись симетрії та ритму в орнаменті?
17. Яку роль відіграє колір ниток у композиції?
18. Як закріплюють нитки з виворітного боку виробу?
19. Які способи захисту готового виробу застосовують?
20. Як доглядати за виробами з вишивкою по деревині?
21. За якими ознаками визначають якість виконаної вишивки?
22. Які типові помилки допускають під час вишивки по дереву?
23. Як можна вдосконалити власні навички вишивки по деревині?

10 Рекомендована література

Основна

1. Антонович Є.А., Художні техніки у школі / Антонович Є.А., Проців В.І., Свид С.П. – К., 2007. – 305 с.

2. Скільський Д.М. Вивчення художньої обробки деревини в школі. Навчальний посібник / Скільський Д.М. – Тернопіль, 2003. – с. 69 – 70.
3. Прокопенко Т. Українська вишивка: традиції і сучасність. Київ: Веселка, 2014, 2014. 144 с.
4. Кравчук О. Маленькі шедеври: вишивка для душі. Одеса: Модерн, 2018. 120 с.
5. Тищенко В. П. Декоративно-ужиткове мистецтво України. – Київ: Освіта.
6. Сидоренко В. К. Основи художньої обробки матеріалів. – Київ: Генеза.
7. Кара-Васильєва Т. В. Українське народне мистецтво. – Київ: Либідь.
8. Ганжа І. М. Орнамент у декоративно-прикладному мистецтві. – Київ: Наукова думка.
9. Ковальчук О. М. Художня обробка деревини. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.

Додаткова

1. Художня обробка деревини : навчальний посібник. Київ : Освіта, 2005.
2. Технологія обробки деревини : підручник для закладів вищої освіти. Київ : Либідь, 2010.
3. Основи художнього проектування виробів з деревини : навчальний посібник. Харків : ХДАДМ, 2014.
4. Декоративно-ужиткове мистецтво України : навчальний посібник. Львів : Світ, 2011.
5. Методичні рекомендації з виконання курсових та дипломних робіт. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2018.